

vergadering **C94 – FIN7**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 17 januari 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vrijstelling van schenkings- en successierechten op giften aan universiteiten - 617 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Sas van Rouveroi tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de herverdeling van de opdecimen van de verkeersbelasting - 727 (2011-2012)	5
Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vraag naar overheidssteun vanwege Ethias en de houding van de Vlaamse Regering in dit dossier - 748 (2011-2012)	
Interpellatie van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de steun van de Vlaamse overheid aan Ethias - 45 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de obligatielening van Ethias Finance en de intekening hierop door Vlaamse instellingen - 816 (2011-2012)	7
Met redenen omklede motie	19

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vrijstelling van schenkings- en successierechten op giften aan universiteiten - 617 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister, mijn vraag werd een paar weken geleden ingediend, vandaar dat er staat “in februari van dit jaar”. Het gaat ondertussen natuurlijk over februari van vorig jaar, want toen hebben we hier al eens een discussie gehad over legaten aan goede doelen. Toen is duidelijk geworden dat er een verschil is tussen publieke lichamen en de private instanties. Publieke lichamen zijn vrijgesteld van schenkings- en successierechten, terwijl de private instanties 7 procent schenkingsrechten moeten betalen en 8,8 procent successierechten.

De lijst met instellingen die vrijgesteld zijn, is heel lang en telt ongeveer 25 pagina's. Als we die naar de universiteiten vertalen, zien we dat er een zekere discriminatie is of toch een verschil. De universiteiten van Gent, Hasselt en Antwerpen hoeven geen schenkings- of successierechten te betalen, terwijl de KU Leuven en de Vrije Universiteit Brussel ze wel moeten betalen – gelukkig zijn ze met twee. Er is dus een vertekening op dit vlak tussen de Vlaamse universiteiten.

Minister, uw woordvoerder heeft me al eens gezegd dat u op de hoogte bent van het probleem. Hoe staat u hier tegenover? Wie stelt de lijst op van instellingen die vrijgesteld zijn van schenkings- en successierechten? Wat zijn de exacte criteria waardoor men tot dit onderscheid komt? Zult u op termijn maatregelen of initiatieven nemen om de ongelijkheid tussen de universiteiten weg te werken? Het lijkt me een problematiek die door de studietoelagencommissie kan worden behandeld.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer Van den Heuvel. Het is inderdaad bijna een jaar geleden dat we hierover in deze commissie al eens een discussie hebben gehad, begin februari 2011.

Minister, ik wil alleen deze gelegenheid aangrijpen om te vragen naar de timing in verband met de studietoelagencommissie.

De voorzitter: Ik heb gisteren nog contact gehad met het kabinet van de minister en ik meen dat er van enige evolutie sprake is. We zullen er straks van gedachten over kunnen wisselen.

Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, dames en heren, u herinnert zich wellicht dat de A-lijst werd afgehandeld met de bespreking van de begroting 2012 in december van vorig jaar. Toen hadden we een B-lijst. Het ging over onze oorspronkelijke B-lijst plus de C-lijst waarop u, als parlementsleden, een aantal punten naar de B-lijst hebt verschoven.

De studietoelagencommissie is daarover twee keer bijeen geweest. De administratie heeft op basis van die besprekingen het geheel samengevat en dat werd rondgestuurd naar de studietoelagencommissie voor commentaar op het verslag. Ik meen dat dit juist is, want anders kunnen we het niet ‘het verslag van de studietoelagencommissie’ noemen. Als de opmerkingen binnen zijn, kunnen we ze verwerken en zullen we het rapport ter beschikking stellen. Dat is de stand van zaken. Ik durf er geen termijn op te kleven, alles hangt af van het aantal reacties bij het rapport dat nu werd rondgestuurd naar de leden van de studietoelagencommissie.

Mijnheer Van den Heuvel, uw vraag gaat uiteraard over de artikelen 55 en 59 van het Vlaams Wetboek der successierechten en artikelen 140 en 161, ten eerste van het Vlaams Wetboek over de registratierechten. De dienst van de belastingen wordt voorlopig nog altijd uitgevoerd

door de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën, de federale overheidsdienst. Het is ook de FOD die bepaalt welke instellingen in aanmerking komen om erkend te worden als openbare instelling, op basis van objectief vastgestelde criteria.

De lijst die wordt gehanteerd is de toepassing van artikel 55 van het Wetboek der successie-rechten, artikel 161 van het Wetboek over de registratierechten en artikelen 9, 21, 176 ten tweede en 198 van het Wetboek op taksen. De FOD Financiën hanteert drie criteria om na te gaan of een instelling gekwalificeerd wordt als een openbare instelling of niet. Daar er geen wettelijke definitie van het begrip openbare instelling opgenomen werd in het Wetboek der successie- en registratierechten, zijn het ook de criteria met betrekking tot het begrip ‘openbare instelling’ die geëxtraheerd worden uit de rechtspraak en de rechtsleer zoals dat begrip zich in het administratief recht heeft ontwikkeld sinds het midden van de vorige eeuw.

De drie criteria zijn de volgende. Ten eerste, de instelling dient opgericht te zijn door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie.

Ten tweede moet ze rechtspersoonlijkheid bezitten en ten derde moet er controle en toezicht zijn door de inrichtende overheid. Er is een link naar de lijst die daarvoor in aanmerking komt: <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=35b18eb6-729c-4d65-bab9-bee94abf1d77#findHighlighted>. Op basis van die drie criteria hoort de ene universiteit wel en de andere universiteit niet bij de openbare instellingen.

Ik wil nog eerst melden dat de uitspraken niet van mijn woordvoerder waren, voor zover ik me dat herinner, maar van de communicatieverantwoordelijke van de KU Leuven, mevrouw Griet Van der Perre. Dat is maar een detail. Niettemin ben ik dus ook effectief op de hoogte van de problematiek. Bovendien is die problematiek ruimer dan besproken in het krantenartikel. Dat is de reden waarom we de topic van differentiatie tussen goede doelen mee hebben opgenomen als te behandelen topic in die verruimde studietoelagencommissie. Het is er een van de B-lijst geworden, om zo te zeggen.

De problematiek is trouwens al lang bekend. Er is rechtspraak bekend omtrent het verschil in behandeling. Maar naast het feit of men het wenselijk acht om bepaalde instellingen te laten genieten van verminderd tarief, zijn er voornamelijk ook misbruiken zoals schijn-vzw's en is er de mogelijkheid van een belangrijke budgettaire weerslag, onder meer bij het systeem van de duolegaten. Ik denk dat ik dat hier in de commissie zelfs ooit met een voorbeeld heb toegelicht. Het zal dus mijns inziens niet eenvoudig zijn om een passend demarcatiecriterium of een passend criterium te vinden, wat uiteraard een vereiste zal zijn mocht er besloten worden om de huidige criteria te verlaten en nieuwe naar voren te schuiven.

Op basis van het resultaat van de bespreking van het parlement van die verruimde studietoelagencommissie in de schoot van het Vlaams Parlement, zullen we kunnen zien of de problematiek moet worden aangepakt en op welke manier. Zoals ik heb gezegd in het begin van mijn antwoord, is het verslag nu gemaakt door mijn administratie en rondgestuurd naar de studietoelagencommissie om nog commentaar te vragen. Ik zal het daarna via de voorzitter en de secretaris aan de commissie ter beschikking stellen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik dank u voor het antwoord. We hebben een mooie oplijsting gekregen. Ik wilde het enkel nog eens onder de aandacht brengen omdat het toch wel jammer is dat de verschillende Vlaamse universiteiten met verschillende wapens moeten strijden. De eerlijkheid zou toenemen als dat wordt rechtgetrokken. We zijn al een tijdje bezig met de studietoelagencommissie Gewestbelastingen. Er is al wat werk verzet. Ik hoop dat we dit jaar een stap voorwaarts kunnen zetten en dat deze problematiek daar mee in kan worden opgenomen en kan worden rechtgezet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Sas van Rouveroi tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de herverdeling van de opdecimen van de verkeersbelasting - 727 (2011-2012)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Muyters.

De heer van Rouveroi heeft het woord. Mijnheer van Rouveroi, ik hoop dat u niet te diep graaft zodat de gemeente Zaventem gespaard blijft ofwel wat compensaties in de wacht kan slepen, want onze begroting begint echt onder het zwaard van Damocles te komen.

De heer Sas van Rouveroi: Voorzitter, ik begrijp uw bekommernis, daarom ook dat ik de vraag stel aan de minister, want hij zal een voor Zaventem al dan niet gunstige beslissing nemen.

De woonplaats van de eigenaar van wagens als criterium voor de herverdeling van de opdecimen van de verkeersbelasting maakte in het recente verleden al meermaals het voorwerp uit van een debat, niet alleen in de plenaire vergadering maar ook in deze commissie. Ik geef kort even weer wat de minister-president hierover stelde in de plenaire vergadering van 26 januari 2011, bijna een jaar geleden dus. Hij zei toen letterlijk: “We hebben dit zelf in de besluitvorming opgenomen. Als we ons in de finale fase bevinden en de impact kennen, zullen we dit probleem aanpakken. Ik heb naar de woonplaats verwezen om duidelijk te maken hoe we dit criterium voor het vignet voor personenwagens, de eerste component van de nieuwe verkeersfiscaliteit, zullen toepassen. Ik heb niet gesteld dat we dit criterium onverkort zullen doortrekken voor de compensaties van de effecten op de gemeenten. We zullen dit probleem zeker nog aanpakken. Het dossier zal in overleg met de gemeenten worden gefinaliseerd. Of we de woonplaats als criterium zullen behouden en of Zaventem als gemeente daar beter van zal worden, zijn zeer voorbarige stellingen. De gesprekken daarover moeten nog verder worden gevoerd.”

Ik ben hier nog eens op teruggekomen in de commissievergadering van 15 februari 2011, elf maanden geleden. Toen zei ik aan minister Muyters dat het aantal inwoners een criterium zou kunnen zijn, maar ook de lengte van de wegenis. Een derde mogelijkheid – dat was de suggestie die de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) deed – is om het gewoon bij het Gemeentefonds te stoppen. Er liggen dus verschillende varianten op tafel.

Minister, uw antwoord was toen dat het niet de bedoeling was om op een sluike manier wat dan ook te doen. Ik citeer u: “In de finale fase zullen we kijken wat de impact is en hoe we dat probleem dan moeten aanpakken. De minister-president heeft gezegd dat we dat zullen finaliseren in overleg met de gemeenten. Ik sta daar uiteraard voor 100 procent achter. Vandaag is er dus niet meer geweten dan op 26 januari.” Die laatste zin is duidelijk een verwijzing naar de plenaire zitting die dat jaar op die dag heeft plaatsgevonden.

Ondertussen zijn we een jaar verder. Er is in die periode van 365 dagen veel gebeurd. Mijn vraag is dan ook of ook in verband met dit dossier iets is gebeurd. Een jaar stilstand lijkt me, zeker als het om auto's gaat, wel heel lang.

Minister, wat is de stand van zaken? Hoe zal de herverdeling gebeuren? Hebt u hier al een visie op ontwikkeld?

Hebt u hierover al overleg met de steden en de gemeenten gevoerd? Het is mogelijk dat u nog geen definitief standpunt hebt ingenomen. Alvorens u daartoe komt, zult u allicht overleg plegen met de steden en de gemeenten. U hebt dat destijds trouwens toegezegd. We hebben daar het afgelopen jaar in elk geval ruimschoots de tijd toe gehad.

Op welke termijn mogen we in verband met dit dossier eindelijk uitsluitel verwachten?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik sluit me graag aan bij deze vraag om uitleg. Ik kijk uit naar het antwoord van de minister. Ik wil enkel nog een bijkomende bekommernis tot uiting brengen.

De gemeenten hebben verschillende bronnen van inkomsten. De dividenden nemen enigszins af. Dat is een kleinere bron geworden. Het gaat dan ook vaak om belastingen. Het is echter belangrijk dat de gemeenten met betrekking tot hun ontvangsten van een zekere voorspelbaarheid kunnen genieten. Ik wil dan ook voor een duurzame oplossing pleiten.

Ik stel me vragen bij het voorstel alles bij het Gemeentefonds te voegen. De minister weet dat de criteria niet altijd door iedereen even rechtvaardig of eerlijk worden gevonden. Het lijkt me dan ook een goede zaak verschillende instrumenten te behouden om de gemeenten te financieren. We moeten niet alles in een pot steken en voor alles de criteria van het Gemeentefonds gebruiken. Ik pleit ervoor het palet zo breed en zo divers mogelijk te houden.

De heer Eric Van Rompuy: Ik zou ook mijn bekommernis willen uiten. In de gemeente Zaventem gaat het om 10 procent van de inkomsten. Dit brengt jaarlijks 2,5 miljoen euro op. Ik beweer niet dat al die inkomsten verloren zouden gaan. Indien het tot een grondige hervorming zou komen, zouden we echter wel compensaties vragen. Ik vermoed dat dit niet zal gebeuren. We kijken uit naar het antwoord van de minister.

Volgens de heer van Rouveroy moeten de gemeenten over voorspelbare inkomsten beschikken. We kijken dan ook met een bang hart uit naar de oplossing die de Vlaamse Regering zal voorstellen.

Een van de criteria waarvan mijn toekomstige steun voor deze Vlaamse Regering zal afhangen, is de oplossing voor dit probleem. We kunnen de gratis bussen van De Lijn afschaffen en de gemeenten een compensatie geven. (*Gelach*)

Alle gekheid op een stokje, de gevolgen zullen natuurlijk beperkt blijven voor bepaalde gemeenten. Ik heb de lijst met de getallen per gemeente gezien. Daarover is onlangs een schriftelijke vraag gesteld. We kijken in elk geval angstig uit naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, het lijkt me niet nodig hier angstig naar uit te kijken. Ik wil eerst echter opmerken dat hier twee debatten worden gevoerd.

Enerzijds gaat het om het witboek Interne Staatshervorming van minister Bourgeois. Hij stelt hierin een herverdeling van de opbrengsten van de gemeentelijke opdecimen in het vooruitzicht. Dit kan gebeuren door middel van een vervanging door een subsidielijn in het Gemeentefonds of door middel van een verdeling onder de Vlaamse gemeenten op basis van het aantal inwoners.

Anderzijds is er een gezamenlijk project om een kilometerheffing voor vrachtwagens, een wegenvignet voor personenwagens en een vergroening van de autofiscaliteit in te voeren. Begin 2011 hebben de drie gewesten hierover een politiek akkoord bereikt.

Het gaat dus om twee debatten, meer bepaald over de herverdeling en over de verkeersbelasting. Het akkoord voorziet in de invoering van een wegenvignet in een constant globaal belastingniveau voor de autofiscaliteit voor lichtere voertuigen. Dit impliceert dat de verkeersbelasting in zijn huidige vorm niet kan blijven bestaan. Het politiek akkoord voorziet tevens in de vergroening van de verkeersbelasting. Dat zijn de twee elementen.

Ik verwijs hier naar beide debatten omdat ze allebei een impact op de gemeentelijke opdecimen hebben. Hoewel ze van elkaar moeten worden onderscheiden, slaan ze op dezelfde materie en beïnvloeden ze elkaar. Het lijkt me dan ook aangewezen de timing van de hervorming van de gemeentelijke opdecimen op de timing van de op stapel staande interregionale hervorming van de verkeersbelasting af te stemmen. Het is de bedoeling beide effecten samen te bekijken. Ook uit de vraag om uitleg van de heer van Rouveroy blijkt hoe belangrijk dit is.

Ondertussen zitten we ook nog met de bevoegdheidsproblematiek. De vraag is in welke mate het Vlaamse Gewest bevoegd is om de opdecimen op de verkeersbelasting te hervormen. Die kwestie is nog steeds niet uitgeklaard. Het juridisch onderzoek loopt nog. We moeten hier dan ook nog op wachten.

De voorzitter: De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: We wachten. Dat is het werkwoord dat hier wordt gebruikt. De duiven worden nog niet gelost. We wachten en we hopen dat het helder weer wordt, ook voor Zaventem, en dat de duiven thuis zullen geraken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vraag naar overheidssteun vanwege Ethias en de houding van de Vlaamse Regering in dit dossier

- 748 (2011-2012)

Interpellatie van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de steun van de Vlaamse overheid aan Ethias

- 45 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de obligatielening van Ethias Finance en de intekening hierop door Vlaamse instellingen

- 816 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, ik zal kort even de geschiedenis van het dossier schetsen. In 2008 is Ethias ten gevolge van de financieel-economische crisis in moeilijkheden geraakt. De verschillende overheden hebben bijgesprongen. Als voorwaarde voor de goedkeuring van het reddingsplan heeft de Europese Commissie opgelegd dat Ethias onder meer 90 procent van het pakket aan aandelen van Dexia uit de balans moest verwijderen. Ethias had op dat ogenblik 93 miljoen aandelen van Dexia in portefeuille.

Om Ethias te redden, is gebruik gemaakt van de constructie van een nieuwe moederholding, Ethias Finance. In de loop van 2010 is beslist alle aandelen van Dexia van de dochterbedrijven bij Ethias te concentreren. Hierdoor beschikte Ethias uiteindelijk over 98 miljoen aandelen van Dexia.

Het had geen zin die aandelen, waarvan Ethias zich omwille van Europese instructies moest ontdoen, op de markt te gooien. Door in een keer 5 procent van het totale aantal aandelen van Dexia op de markt te gooien, zou de beurskoers en zelfs de instelling Dexia zelf kunnen worden gedestabiliseerd.

Om die reden is voor een interne transfer van Ethias naar Ethias Finance geopteerd. Die transfer heeft op 30 juni plaatsgevonden. Hierbij is een waarde van 2,81 euro per aandeel gehanteerd.

De betaling van de overname van de aandelen van Dexia moest echter nog worden gefinancierd. Ethias Finance beschikte hiervoor niet over voldoende cash. Daarom is uiteindelijk beslist een obligatielening met een looptijd van zeven jaar en een coupon van 7,5 procent uit te schrijven. Het gaat dan om 276 miljoen euro voor de overname van de aandelen en om 4 miljoen euro voor de kosten.

Als u het dossier van nabij bekijkt, ziet u dat de financieel adviseur van Ethias Finance, dat is Bank Degroof, een sterke comfort letter van de aandeelhouders van Ethias Finance nodig achtte om de obligatie-uitgifte te doen slagen, omdat vergelijkbare instellingen ook vergelijkbare obligatieleningen, vergelijkbare types, in de markt zetten, maar met een hogere kredietwaardigheid dan Ethias Finance.

Op 25 november heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gehecht aan een bepaalde comfort letter die een duidelijk afgezwakte vorm was van wat Bank Degroof voorstelde. De oorspronkelijke comfort letter ging in de richting van waarborgen.

Minister, collega's, ik denk dat de houding van de Vlaamse Regering inzake de comfort letter correct was, dat heb ik in een vorige discussie al gezegd. De goedgekeurde comfort letter is een afgezwakte vorm, maar het voordeel is dat er geen bijkomende financiële engagementen worden aangegaan. Het enige dat er nu nog in staat, is dat de aandeelhouders gedurende de obligatielening niet uit Ethias Finance zullen stappen als aandeelhouder, iets wat sowieso niet zinvol is, aangezien dat tot een belangrijk minwaarde zou leiden.

Ondanks de eerdere positieve berichten, kon de obligatielening uiteindelijk niet volledig geplaatst worden. Ook dat hoeft niet echt te verwonderen. De adviseur van Ethias Finance, Bank Degroof, die wat dat betreft zijn werk ook wel correct zal hebben gedaan, heeft duidelijk aangegeven dat hij de sterke comfort letter nodig had om dit bedrag via de markt bijeen te krijgen.

Uiteindelijk moeten we ons baseren op wat we via de media vernemen, namelijk dat de federale overheid via de federale participatie- en investeringsmaatschappij 100 miljoen euro van het nog niet geplaatste deel van 180 miljoen euro op zich neemt en het Waalse Gewest in totaal rechtstreeks 8 miljoen euro en 35 miljoen euro via instellingen, en dat de Vlaamse overheid, die niet rechtstreeks wenste in te stappen, toestemming gaf aan Bank Degroof om een aantal van haar instellingen te contacteren. Ik heb begrepen, maar daarover kunt u misschien nog wat meer duidelijkheid verschaffen, dat uiteindelijk enkel Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV) heeft ingetekend en niet de andere partners waarvan sprake was in de media, zoals de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv) of het pensioenfonds van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW).

Minister, ik heb volgende vragen. Wat is nu de stand van zaken in het dossier, zeker wat betreft de Vlaamse instellingen? Tijdens de recente begrotingsbespreking vroeg ik al naar de stand van zaken omdat eind november al berichten waren verschenen dat Ethias alsnog om overheidssteun zou vragen. In uw antwoord gaf u aan dat de Vlaamse Regering een comfort letter had goedgekeurd, maar geen formele vraag tot steun had gekregen. Wanneer, op welke datum, hebt u die formele vraag van Ethias dan wel gekregen? Welke beslissing werd toen genomen? Welke Vlaamse instellingen hebben uiteindelijk ingetekend op die obligatielening en voor welke bedragen?

Op 19 november berichtte De Tijd dat Ethias overheidssteun zou hebben gevraagd of zou vragen. Mijn vraag is of u, vanuit uw standpunt, de historische achtergrond van de wijzigende omstandigheden zou kunnen toelichten en zou kunnen vertellen op basis van welke elementen Ethias uiteindelijk toch beslist heeft om steun te vragen, daar waar in een eerste persmededeling van Ethias er zelfs werd gesteld dat er geen enkel probleem was om die 280 miljoen euro uit de markt te halen.

Wat met de vierde aandeelhouder van Ethias Finance, Ethias Gemeen Recht? Heeft die de comfort letter ook onderschreven en heeft die ook mee ingetekend op de obligatielening?

Ethias Finance heeft dus de Dexia-aandelen van Ethias overgenomen, dat is gebeurd op 30 juni, aan een waardering van 2,81 euro per aandeel. Ondertussen werd Dexia ontmanteld en Dexia België werd genationaliseerd, en nu is het Dexia-aandeel op de beurs nog 30 eurocent waard. Blijft de waarde van de transactie ook gehandhaafd aan 2,81 euro? Als dat het geval is, dan zal het geld van de obligatielening gebruikt worden voor de overname van aandelen

die eigenlijk niets meer waard zijn, voor 276 miljoen euro. Dat betekent dat Ethias Finance waardeverminderingen zal moeten boeken – althans zo interpreteer ik dat. Dreigen er door Ethias Finance op korte termijn inderdaad waardeverminderingen te worden geboekt op de overgenomen Dexia-aandelen? Wanneer zal dit dienen te gebeuren?

De Europese Commissie hechte trouwens ook haar goedkeuring aan de oplossing van de interne verkoop, op voorwaarde dat dit zou gebeuren aan een correcte marktwaaarde. Als Ethias Finance die aandelen uiteindelijk overneemt aan 2,81 euro, dan is de vraag of dit beantwoordt aan de Europese voorwaarde.

De vragen vier, vijf en zes in de schriftelijke versie van deze vraag om uitleg zijn ondertussen beantwoord omdat we als bijlage bij uw nota onder meer het businessplan en de comfort letter hebben ontvangen. Ze vallen dus weg.

Minister, ik vraag me wel het volgende af. Uiteindelijk is er voor heel deze constructie geopteerd omdat men van mening was dat het op de markt gooien van het Dexiapakket in handen van Ethias, een heel nefaste invloed zou hebben op de stabiliteit van Dexia. Vorige week hebben we hier een heel interessante hoorzitting gehad met de top van de regering over de steun aan de Gemeentelijke Holding. Toen werd heel duidelijk gesteld dat de Gemeentelijke Holding op zich nooit een doel was van de Vlaamse Regering. Elke vraag die ze ooit heeft gekregen, onder meer van toezichthouders of van de Federale Regering om de Gemeentelijke Holding te ondersteunen, had uiteindelijk maar één doel: het redden van een systemische bank. Op het moment dat het probleem zich niet meer stelde, toen Dexia volledig ontmanteld werd, heeft men bij manier van spreken – ik overdrijf wat – de Gemeentelijke Holding ook meteen laten vallen als een baksteen. Ik bedoel dat eigenlijk minder negatief dan het overkomt, ik bedoel dat het eigenlijke doel het redden van Dexia was, niet zozeer het redden van de Gemeentelijke Holding. Als ik het dossier goed bekijk, denk ik dat het uiteindelijke doel van deze constructie het niet op de markt brengen van dat pakket aandelen was, om Dexia niet verder te destabiliseren.

Dat hoofdargument gaat natuurlijk niet meer op. De Dexiaholding is ondertussen ontmanteld en Dexia Bank België is genationaliseerd. Dat betekent eigenlijk dat de verkoop van de aandelen geen nefaste impact meer heeft op de beurskoers, laat staan op de stabiliteit van de bank, want die is eruit gehaald. Dat betekent eigenlijk dat er eind 2011 wel degelijk een alternatief was voor de huidige constructie. Ethias had het Dexiapakket namelijk ook kunnen verkopen aan marktpelers. Uiteraard zou dat tot gevolg hebben dat er opnieuw een forse minwaarde zou moeten worden geboekt, gelet op de huidige koers van het Dexia-aandeel. In de veronderstelling dat het Dexiapakket volledig zou worden afgeboekt, zou deze waardevermindering ongeveer 275 miljoen euro bedragen, maar daar staat dan wel tegenover dat Ethias niet langer dividenden moet laten opstromen naar Ethias Finance. Zoals u en de collega's wellicht ook weten, is het opstromen van heel wat dividenden – 90 procent is de 'pay out ratio' die we nodig hebben tot 2014 – een van de 'key elements' in het afbetalingsplan van Ethias Finance op de obligatielening.

In die zin zouden we kunnen zeggen dat de noodzaak om Dexia te stabiliseren en zeker om de bank in veiligheid te brengen, is weggefallen. Vervolgens valt eigenlijk de hele ratio weg om met deze operatie verder te gaan en dus zou het pakket eigenlijk toch gewoon verkocht kunnen worden. Dat zou tot een belangrijke waardevermindering leiden van 275 miljoen euro, maar er werden er al zo veel geboekt op dat aandeel. Het voordeel zou zijn dat Ethias niet langer dividenden hoeft te betalen en dat die middelen kunnen worden ingezet om zowel de solvabiliteit als de liquiditeit van Ethias te verstevigen.

Daarenboven denk ik dat Ethias geen systemische instelling is – dat werd trouwens al meermaals gezegd door externen. Indien er bijkomende middelen nodig waren om de solvabiliteit te versterken, dan konden activa verkocht worden en kon in extremis Ethias zelfs opgesplitst worden. Mijn vraag is of dit alternatieve scenario onderzocht werd na de nationalisering van Dexia.

De heer Eric Van Rompuy: Minister, ik heb een interpellatie ingediend omdat het mijn bedoeling is om op basis van het antwoord van de minister een motie van aanbeveling in dit dossier te doen. Er is ook de commissie over Dexia en de Gemeentelijke Holding en ook daar zullen we aanbevelingen moeten doen. Een dossier zoals dat van Ethias is een case waarbij de vraag zich stelt wat de juiste houding is van de Vlaamse overheid.

De heer Vereeck heeft de problematiek al geschetst. Uiteindelijk moest Ethias zich ontdoen van zijn belang van 5 procent in de Dexiagroep. Dat heeft men doorgeschoven naar de moedergroep Ethias Finance en die wilde daarvoor een obligatie-uitgifte van 280 miljoen euro plaatsen. Dat is niet helemaal gelukt en dus heeft men bij de overheid aangeklopt: bij de federale overheid voor 100 miljoen euro en bij de gewesten voor 40 miljoen euro elk.

Het is niet de Vlaamse Regering die heeft meegeholpen om de obligatie-uitgifte te onderschrijven, de vraag werd gesteld aan een aantal instellingen die buiten de Vlaamse begroting vallen. Eerst was er sprake van het pensioenfonds van het waterbedrijf VMW en de Gimv. Uiteindelijk zou het de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) zijn die hierop heeft ingetekend. Klopt dit? PMV is wel een verzelfstandigd bedrijf, maar het werkt natuurlijk ook met overheidskapitaal. Als het verkeerd afloopt, is het dus de overheid die mee de gevolgen draagt.

Mijn vragen zijn een beetje dezelfde als die van de heer Vereeck. Vandaag las ik in de krant: “Geld voor Ethias is Russische roulette”. Na de ‘roofdierpraktijken’ kunnen we nu dus over de Russische roulette in de kranten lezen. Mijn vraag is wat de adviesinstanties hebben gezegd. Ik las dat ook Petercam een advies zou hebben gegeven. Wat houdt dat in? Als alles goed komt, dan zijn die bureaus heel goede raadgevers, maar als het slecht afloopt, dan wordt er achteraf zedig over gezwegen, dat is in het dossier van de Gemeentelijke Holding ook het geval met de Banca Leonardo: de adviezen bleken achteraf niet de juiste te zijn. Er wordt nu gesproken over heirkraft en zo meer.

Minister, hoe is de Vlaamse Regering met dat dossier omgegaan? Er zijn risico's genomen. Het gaat niet om een Russische roulette – ik wil me distantiëren van dat begrip. Hoe ver gaat een expertisebureau bij dat inschatten?

Ik wil het nog even hebben over de algemene strategie van de Vlaamse Regering. Minister-president Peeters heeft hier vorige week gezegd dat als hij zou moeten herbeginnen, hij het niet meer zou doen, en ook dat hij niet kon sturen. Hier zit het Vlaamse Gewest wel voor 25 procent in Ethias. Het is eigenlijk een overheidsinstelling in de brede zin van het woord. De vraag is dus: welke strategie heeft de regering om banken en verzekeraars al dan niet bij te staan in financiële noodsituaties?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Derde keer goede keer. Ik had reeds eerder een vraag om uitleg en ook nog eens een actuele vraag ingediend over Ethias, maar nu is het de eerste keer dat ze de agenda haalt. De ene keer werd de vraag geabsorbeerd in de begrotingsbespreking en een tweede keer is de actuele vraag om mij zeer onduidelijke redenen niet aanvaard. Maar goed, derde keer goede keer.

Ethias is volop aan het herstructureren. Ethias Bank is verkocht, de verzekeringsdochter Nateus wordt doorverkocht. Er is een en ander aan de gang om tegemoet te komen aan de Europese voorwaarden die zijn gesteld toen de gewesten zijn ingestapt om Ethias uit zijn benarde positie te redden. Wat ons vandaag vooral bezighoudt, is het pakket van de Dexia-aandelen. Die moeten naar boven worden doorgeschoven.

Een tijd geleden heeft de minister in het parlement aangekondigd dat daarvoor een obligatielening werd uitgegeven waarbij men een beroep zou doen op de markt. Daarmee dacht ik dat de discussie op dat moment zou zijn afgesloten, maar ondertussen is er wel wat water naar de zee gevloeid en is het enigszins anders afgelopen. De federale overheid, het

Waalse Gewest en ook instellingen die nauw verbonden zijn met de Vlaamse overheid, zijn namelijk moeten ingaan op het aanbod om die obligaties op te nemen, om die aandelen geplaatst te krijgen. Het bleek toch niet zo gemakkelijk om daarvoor de gewone markt te laten spelen, hoewel de coupon toch 7 procent of meer opbracht. Dat is een pak meer dan de staatsbon waarvoor de Belgen en de Vlamingen in de rij stonden om in te tekenen. Dit is toch ook verbonden met de overheid, er moet dus toch een en ander aan de hand zijn. Op zich roept dit vragen op.

We hebben vernomen dat er Vlaamse instellingen in de bres zijn gesprongen om die obligaties op te nemen, maar de namen ervan zijn op dit moment nog niet bekend. Ik heb er in elk geval nog geen officiële lijst van gezien. Minister, wat is er veranderd sinds de begrotingsbesprekingen waarin u had gezegd dat daarvoor een beroep kan worden gedaan op de markt? In die zin zouden overheidsinstellingen niet moeten hebben intekenen. Er moet een en ander veranderd zijn. Welke Vlaamse instellingen hebben ingetekend op die obligaties? Wat waren de bedragen daarvoor?

Ik heb ook een punt in verband met de waardering van het aandelenpakket. Destijds had men het nog over een bedrag van 2,8 euro. Ondertussen zien we de koers bijna dagelijks verder wegzakken. Op een bepaald moment kan men een scenario opstellen dat de goedkeuring van Europa krijgt, maar als dan de waarde waarop dat gebaseerd is, helemaal wegglijdt, komt men dan niet in een ander scenario terecht en houdt die Europese goedkeuring voor dat scenario dan nog stand? Hoe je het nu draait of keert, 280 miljoen euro voor een pakket van 100 miljoen aandelen van Dexia, is natuurlijk een gigantische kloof. Dan blijft de vraag: dreigt men geen groot verlies te lijden? Is dat nog conform de Europese toezegging dat het niet zou worden beschouwd als staatssteun?

Minister, kan de Vlaamse overheid, die een zeer belangrijke aandeelhouder is van Ethias, voldoende wegen op het beleid en op alle stappen die worden gezet om een veilige toekomst uit te bouwen voor deze instelling? Ik vind het ook belangrijk om te vernemen of er ook overleg is met de andere referentieaandeelhouders. Een van de zaken die in het Dexiaverhaal naar boven zijn gekomen, is dat de belangrijke aandeelhouders die zagezegd konden sturen en wegen, amper met elkaar overlegden en in heel verspreide slagorde optraden. Ik denk dat we ook uit een aantal zaken moeten leren. Daarom vind ik het erg belangrijk om van de minister te vernemen of en in welke mate er tussen de verschillende referentieaandeelhouders op dit moment regelmatig overleg is om er op een goede toekomstgerichte manier mee om te gaan.

Ik heb een vraag die ik niet heb opgenomen in mijn schriftelijke versie, maar ik vond ze toch relevant: in welke mate is Ethias nu nog blootgesteld aan obligaties van de PIGS-landen? De laatste informatie die er over Griekenland bekend is, noopt toch tot enige voorzichtigheid. Men kan zeggen dat het niet rechtstreeks gaat over de Vlaamse overheid, maar die is wel voor 25 procent aandeelhouder van die groep. In die zin vind ik dat het parlement daar niet van kan weggijken. We zijn moreel gedwongen, wetende wat er met andere instellingen gebeurt, om dit vanuit het parlement van nabij op te volgen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, ik sluit me voor een groot deel aan bij de opmerkingen en vragen die zijn gesteld door de collega's. Laat me beginnen bij een idee die ook door de heer Vereeck is verwoord: ik ben in elk geval heel tevreden dat de Vlaamse Regering verder geen financiële engagementen op zich heeft genomen. Dat zou een heel slechte keuze zijn geweest. Het is goed dat we daar niet op zijn ingegaan. Wat andere overheden in dit land doen, is natuurlijk hun zaak, maar ik denk dat ook zij beter eens zouden nadenken over de doeltreffendheid van die acties.

De heer Vereeck heeft er al naar verwezen: het gaat hier niet om een systeembank. In de hoorzittingen over de Gemeentelijke Holding en Dexia is het verschillende keren aan bod gekomen dat er bij Dexia een zekere noodzaak was om financieel bij te staan omdat het wel

degelijk het eerste dominosteentje kon zijn geweest van een hele lange rij. Daarom was die noodzaak er. Hier is dat niet het geval.

Een volgend punt, ook al door de heer Vereeck naar voren gebracht, is dat de redding van Dexia nu achterhaald is. Die noodzaak is ook weggevallen. Er is geen noodzaak meer om daar zwaar financieel tegemoet te komen.

Dan komen we bij de constructie waarbij bevriende instellingen, zoals ze hier worden genoemd, gevraagd wordt om in te schrijven op die obligatieleningen. De heer Kennes heeft de zeer terechte vraag gesteld om eens duidelijkheid te creëren over welke instellingen het precies gaat als u dat kunt. De heer Van Rompuy heeft erop gewezen dat het in sommige gevallen wel degelijk over overheidskapitaal gaat. Het is duidelijk dat de meeste van die instellingen, afhankelijk over welke het gaat, zelf een bepaald doel hebben, dat al dan niet is opgelegd door de overheid. Dan moet er gekeken worden of die financiering past in het kader van hun doel. Ik maak me dan de bedenking dat de verzekeringssector geen sector is die door Vlaanderen op een of andere manier naar voren is geschoven als een speerpunt domein. Er werd in de media al over gespeculeerd en het is zeer moeilijk te achterhalen, maar het doet me wel vermoeden – ik wik en weeg mijn woorden – dat er ergens een deal is gemaakt Arco-Ethias. Ik spreek dan over andere bestuursniveaus dan het Vlaamse niveau. Dat speelt in mijn achterhoofd en ik denk dat ik daar niet alleen in sta. Er wordt gevreesd dat het hier gaat over de christelijke zuil die gered is via Arco, en nu moet de socialistische zuil gered worden via Ethias. Ik heb er heel goed over nagedacht om dat te stellen. Ik wil het wel degelijk op die manier uitspreken omdat ik denk dat daar eens naar moet worden gekeken.

Minister, ik heb een zeer gerichte vraag aan u. Ik weet niet of u daarop zult kunnen antwoorden, want ik heb ze niet schriftelijk ingediend en misschien moest ze wel voorbereid worden. Als u die bevriende instellingen inderdaad kunt noemen als antwoord op de vraag van de heer Kennes, en die hebben allemaal een ander doel en hun geld is voor andere zaken bestemd, welke andere projecten sneuvelen er dan die eventueel wel relevant zijn of een rol kunnen spelen in de economische crisis en die sociaal-economisch in het belang van Vlaanderen kunnen zijn? Er wordt geld gebruikt om in te tekenen op de obligatieleningen. Ik ga er dan van uit dat het geld daarvoor niet kan worden gebruikt voor andere zaken. Ik wil graag weten welke andere projecten hierdoor in de kou blijven staan en niet aan bod komen. Ik weet niet of u deze vraag kunt beantwoorden, maar het zou een groter licht laten schijnen op deze zaak.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, het bedrag van 40 miljoen euro begint hier zowat mythische proporties aan te nemen. We hebben het debat gehad over het commercial paper ter waarde van 40 miljoen euro. Nu praten we over de 40 miljoen euro die we mee moeten financieren in Ethias Finance.

Als de Vlaamse overheid het rechtstreeks heeft gedaan, dan valt dat onder het klassieke risicobeheer. Ik neem aan dat die oefening is gedaan. Zo ja, door wie, en wat waren de resultaten?

Als PMV, dat onder een eigen raad van bestuur valt die autonoom zijn beslissingen neemt, die oefening zou hebben gedaan, dan lijkt het me nogal vreemd dat dit gedictieerd zou zijn vanuit de Vlaamse Regering. Minister, kunt u daarover wat meer informatie geven?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik wil beginnen met te bevestigen dat Ethias en zijn raadgever Bank Degroof effectief aan de aandeelhouders hadden gevraagd om een comfort letter te onderschrijven. Hoewel het geen expliciete waarborg was, stonden er toch wel een aantal kenmerken in van een waarborg ten aanzien van de intekenaars op de obligatielening.

Het Vlaamse Gewest, daarin gevolgd door de andere overheidsaandeelhouders, vond dat dit niet opportuun was. Evenmin wensten wij een dergelijke brief te onderschrijven, zoals u ook

hebt gezegd. Aangezien we nog altijd aandeelhouder zijn van Ethias, of een belangrijke inbreng hebben gedaan bij Ethias, konden we, na een juridisch kantoor te hebben geraadpleegd, wel instemmen met een comfortbrief die geen waarborgverplichtingen inhield. Mijnheer Vereeck, u vroeg of alle aandeelhouders dat hebben gedaan. Ja, alle aandeelhouders hebben dat gedaan.

Anderzijds heeft de Vlaamse Regering, in tegenstelling tot de federale overheid, geen formele vraag gekregen vanwege Ethias om in te tekenen op die obligatie-uitgifte of haar instellingen te verzoeken dit te doen. Ik wil benadrukken dat in tegenstelling tot de federale overheid, waarbij de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) voor rekening van de staat heeft ingetekend, dit niet het geval is geweest in Vlaanderen. Geen enkele instelling heeft ingetekend voor rekening of risico van het Vlaamse Gewest. Ik heb dan ook geen enkele Vlaamse instelling de toestemming gegeven om in te tekenen op Ethias Finance-obligaties.

Wel stond het vanzelfsprekend Ethias Finance en zijn financieel adviseur Bank Degroof vrij om ook Vlaamse instellingen te contacteren met de vraag om in te tekenen op die obligaties. Die contacten heb ik ook niet verhinderd. Elke Vlaamse instelling is dan ook vrij om op eigen risico en aansprakelijkheid via een autonome beslissing van de raad van bestuur, financiële activa te kopen. Ethias heeft me gezegd dat er ook bij de Vlaamse instellingen voldoende interesse was. Finaal hebben er langs Vlaamse kant geen overheidsinstellingen, in de Europese betekenis van het woord, ingetekend, maar enkel marktspelers.

Vermits Ethias geen overheidssteun heeft gevraagd aan de Vlaamse overheid, kan ik u helaas geen toelichting geven over iets dat niet heeft plaatsgevonden. Wel heb ik van Ethias het bericht ontvangen dat de obligatielening afgesloten is, zij het iets later dan initieel was gepland.

Wat met de risico's? De kostprijs van het aandelenpakket dat Ethias Finance had overgenomen, is gebaseerd op 100 miljoen aandelen die nog aan 2,81 euro zijn gewaardeerd. Mijnheer Vereeck, er is wel een verschil met wat u stelt. Ethias Finance neemt de aandelen niet nu over, het had aandelen van Dexia Holding reeds sinds midden verleden jaar overgenomen aan de waarde die toen door derden werd vastgesteld en toen overigens door de Europese Commissie als een faire overdrachtprijs werd aanzien. De prijs stond immers gelijk aan het twintigdaagse gemiddelde van de beurskoers voorafgaand aan de transactie.

Het is volkomen juist dat met een koers van bijvoorbeeld 0,3 voor het aandeel van Dexia Holding het latent verlies bij Ethias Finance zeer belangrijk is en aanleiding kan geven tot een waardevermindering. Maar ook daar is het aan de raad van bestuur van Ethias Finance om zich, gebeurlijk in overleg met zijn commissaris-revisor, uit te spreken over een waardevermindering. Of die waardevermindering binnen Ethias Verzekeringen dan wel binnen Ethias Finance, de holding boven de verzekeraar, moet worden genomen, maakt voor ons als aandeelhouder tenslotte weinig uit. De waardevernietiging ten gevolge van de Dexia-ondergang binnen Ethias Verzekeringen zou zich evenzeer vertalen in een waardevermindering bij de moeder, Ethias Finance.

De Vlaamse Regering heeft in het kader van de risicoanalyse zowel juridische als financiële expertise ingeschakeld. Er werd een businessplan opgesteld door Ethias Verzekeringen. Dat werd in opdracht van de Vlaamse overheid nagekeken door Petercam dat de validiteit ervan heeft vastgesteld. Er is onderzocht of de vooropgestelde operationele winst van Ethias Verzekeringen volstaat om voldoende dividenden voor Ethias Finance te genereren om de lasten van de obligatielening, zowel de interesten als de terugbetaling van het kapitaal, te kunnen verzekeren. Dat is het geval gebleken.

De voorwaarde is uiteraard dat de financiële markten niet naar een rampscenario evolueren. In dat geval zou de hele verzekeringssector en niet enkel Ethias Verzekeringen in een negatieve financiële draaikolk terechtkomen. Er zijn altijd een aantal hypotheses bij betrokken.

Iedereen moet begrijpen dat ik hierover geen gegevens kan vrijgeven. Het betreft hier immers een privaat bedrijf dat volledig in een concurrentiële sfeer werkt. Ik kan wel melden dat uit de

analyse is gebleken dat Ethias Verzekeringen op operationeel vlak aan de gestelde verwachtingen voldoet. Ethias Verzekeringen behaalt een behoorlijk operationeel resultaat. De Vlaamse Regering heeft thans geen ontmantelingsscenario's onderzocht.

Tot slot heeft de Vlaamse Regering geen enkele ambitie om bijkomend banken en verzekeraars in financiële noodsituaties bij te staan. De belangrijkste doelstelling heeft betrekking op KBC. De Vlaamse Regering was immers van mening dat deze bank een essentiële rol in de Vlaamse economie speelde. Voor het overige heeft de Vlaamse Regering, overigens mede op vraag van andere overheden, tweemaal in financiële instellingen geparticipeerd. Het gaat dan om Ethias en om Dexia.

De Vlaamse overheid bezit 25 procent plus een van de aandelen van Ethias en haalt hier eenzelfde beslissingsrecht uit. De Vlaamse vertegenwoordigers hebben een actieve rol in de herstructurering gespeeld. In het geval van Dexia hebben we tot onze frustratie vastgesteld dat de gewesten enkel dienden om 1 miljard euro bij te passen en daarnaast met de Gemeentelijke Holding nog eens verlies te incasseren.

De Vlaamse Regering heeft hieruit conclusies getrokken. Bovendien stelt het Vlaams regeerakkoord nergens dat de deelname in financiële instellingen voor de Vlaamse overheid een prioriteit zou vormen.

Ik wil nog kort op een van de vragen van de heer Kennes ingaan. Hij vraagt zich af of de Europese Commissie de intekening op de obligaties door overheden die ook aandeelhouder zijn eventueel als staatssteun zal beschouwen.

Ik wil benadrukken dat langs Vlaamse zijde geen enkele overheidsinstelling volgens de definitie van de Europese Commissie heeft ingetekend. Ethias Finance is, in tegenstelling tot Ethias Verzekeringen, geen marktspeler. De verkoop van aandelen van Dexia aan Ethias Finance wordt niet als marktverstoring beschouwd. Die vraag is expliciet aan de Europese Commissie gesteld. De Europese Commissie heeft geen bezwaar tegen de verkoopprijs van 2,81 euro. De Europese Commissie zal zich desgevallend nog uitspreken over de vraag of de intekening op obligaties van Ethias Finance, dat geen marktspeler is, door overheidsinstellingen al dan niet als staatssteun moet worden beschouwd.

Op een aantal vragen, zoals de vraag wie voor hoeveel heeft ingetekend, kan ik geen antwoord geven. Volgens de heer Diependaele zou het om PMV gaan. Ik heb dat ook gelezen. Ik weet niet voor welk bedrag PMV al dan niet zou hebben ingetekend. Dit valt, zoals de heer Van Mechelen heeft opgemerkt, onder de autonomie van de raad van bestuur van PMV. Wie wil weten wat het eventueel effect is, moet dit aan de toezichthoudende minister vragen. Dit geldt ook voor eventuele andere instellingen. Ik kan daar zelfs niets over zeggen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Alvorens op het antwoord van de minister te repliceren, wil ik de heer Kennes even melden dat Ethias Finance een rating van BBB- heeft. Dit verklaart natuurlijk waarom de obligatielening van Ethias Finance aan een hogere rentevoet dan de staatsbon op de markt verschijnt. Ik geef dit gewoon mee ter informatie.

De idee van de Russische roulette is ontstaan omdat we hier in feite met een kansspel zitten. De financiële adviseur van Ethias Finance, Bank Degroef, heeft verklaard dat een sterke letter of comfort nodig is om, gezien de lage kredietwaardigheid, enigszins geloofwaardig op de markt te verschijnen.

Om redenen die ik onderschrijf, heeft de Vlaamse Regering beslist hier niet op in te gaan. De mensen van Bank Degroef weten natuurlijk ook hoe de markt in elkaar zit. Omdat we op dat moment allemaal weten dat de obligatielening op een mislukking afstevent, vraagt Bank Degroef net om die sterke letter of comfort. Dit betekent dat de inschatting van de situatie door de financiële adviseur correct is. Ik herhaal dat ik het eens ben met de beslissing van de minister niet op die vraag in te gaan.

Vervolgens is een businessplan opgesteld waaruit moet blijken dat Ethias Finance in staat is de obligatielening terug te betalen. Een cruciaal element van dat plan bestaat eruit dat vanuit Ethias Verzekeringen voldoende dividenden naar de moederholding moeten stromen. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

In elk geval moet het businessplan aantonen dat er voldoende dividenden opstromen. Om de obligatielening te kunnen aflossen, moet er uiteindelijk een uitbetaling van 90 procent van de uitkeerbare winst aan Ethias Finance zijn.

De minister heeft daarnet gevraagd waar zich dan het aspect van de roulette bevindt. Petercam, de financiële adviseur van de Vlaamse Regering, heeft dit businessplan bevestigd. Volgens Petercam zal Ethias Finance zijn verplichtingen kunnen aankomen. Petercam baseert zich hiervoor op de opstroomende dividenden.

Ik citeer even de nota van de Vlaamse Regering: “op voorwaarde dat de schulden crisis niet verergert en Europese landen niet verder in de problemen komen”. Ik kom hier straks nog op terug. Een rampscenario wordt hier nergens vermeld. Het staat er in feite zeer sec. De schulden crisis mag niet erger worden en de Europese landen mogen niet verder in de problemen komen.

De nota van de Vlaamse Regering dateert van 25 november 2011. Ondertussen zijn de ratings van negen Europese landen gedaald. De discussie tussen de banken over de haircut van Griekenland is blijkbaar wat in het slop geraakt. Dat heeft vooral met verzekeringsaspecten te maken. Het is in elk geval duidelijk dat Petercam de terugbetalingsmogelijkheden van de obligatielening afhankelijk heeft gemaakt van het grootste risico dat momenteel bestaat. De schulden crisis zou erger kunnen worden en Europese landen zouden in de problemen kunnen komen.

Ik vind dat Petercam een redelijk absurde en onverantwoorde hypothese gebruikt. Dat is trouwens wat ik ook in De Morgen heb verklaard. Iemand heeft daarnet al gevraagd wat de exposure van Ethias aan Grieks papier is. Uit de documenten van de Vlaamse Regering blijkt het om 2 miljard euro te gaan.

We kunnen ervan uitgaan dat de haircut op Grieks staatspapier er komt. De discussie is vooral of het om een gedwongen of een vrijwillige haircut zal gaan. Dat heeft vooral met verzekeringsaspecten te maken. Indien die haircut er komt, zakt de solvabiliteit van Ethias naar 125 procent. Volgens de nieuwe Solventie II-regels van de Europese Commissie moet het minimaal om 150 procent gaan.

De Griekse haircut is slechts een element. Ik kan hier ook naar de Italiaanse situatie verwijzen. Italië moet 300 miljard euro herfinancieren aan een rente van 7 procent, wat het land dreigt te wurgen. Bovendien is er een ratingverlaging.

Petercam, de financiële adviseur van de Vlaamse Regering, stelt als voorwaarden voor een geslaagde afbetaling van de obligatielening dat de schulden crisis niet mag verergeren en dat de Europese landen niet verder in de problemen mogen komen. Die voorwaarde wordt helaas niet ingelost. Dit blijkt uit alle signalen op de markt.

Dit betekent dat het businessplan niet meer geloofwaardig is en dat de afbetaling in de problemen komt. Om die reden heb ik het over een kansberekening. De kansen zijn, eerlijk gezegd, negatief voor Vlaanderen.

Ik wil de minister nog een vraag stellen. Eerdere reddingsoperaties zijn op het systeemrisico van KBC of van Dexia gebaseerd. De operatie in verband met Dexia is dat niet. Bovendien heeft de eigen adviseur van de Vlaamse Regering aangetoond dat de huidige operatie, de interne verkoop van aandelen en de obligatielening, op een onrealistisch businessplan is gebaseerd. Het risico op wanbetaling door Ethias Finance kan dan ook als reëel worden beschouwd.

Op die manier dreigt deze operatie het verlies voor de belastingbetaler verder te doen oplopen. PMV valt natuurlijk buiten de budgettaire consolidatiekring en wordt door de

Europese Commissie niet als een Vlaamse instelling beschouwd. Dat klopt. De Vlaamse overheid bezit echter 100 procent van de aandelen van PMV. Indien de afbetaling van de obligatielening in het gedrang zou komen, zou PMV wel eens 40 miljoen euro kunnen verliezen. Op dat moment zal het Vlaamse Gewest moeten bijspringen.

Ik zie trouwens totaal niet in hoe deze operatie het eerder geïnvesteerd bedrag van 500 miljoen euro verder zou vrijwaren. Het risico wordt op zich niet beter ingeperkt. De terugbetaling wordt niet gegarandeerd.

Ik moet toegeven dat ik, ook in De Morgen, braver dan de heer Diependaele ben. Ik kan met de beste wil ter wereld geen financieel argument bedenken om een ratio te vinden voor deze transactie. Het is zelfs meer: de ratio die de financiële adviseur van de Vlaamse Regering me aanbiedt, wijst in de richting van een wanbetaling.

Op dat ogenblik moet ik beginnen na te denken. Indien er geen financiële ratio is, spelen politieke belangen misschien een rol. Misschien is een kwestie van nemen en geven tussen Ethias en Arco. Ik heb daar verder geen informatie over.

Wat me vooral interesseert, is een vraag die de minister nog niet heeft beantwoord. De finaliteit van de operatie, namelijk de redding van de Dexia Holding en van de bank Dexia, is weggefallen. Dat doel is er niet langer. Is ooit een alternatief bestudeerd? Dit is een interne kwestie. Het gaat enkel om interne aandeelhouders. We kunnen allemaal de koppen bij elkaar steken. Aangezien de finaliteit van de transactie is weggefallen, zou ik alsnog een antwoord willen krijgen op de vraag of ooit een alternatief is onderzocht.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: De minister heeft verklaard dat een behoorlijk operationeel resultaat Ethias Finance door middel van de stroomopwaartse beweging van dividenden in staat moet stellen terug te betalen. De vraag is of dat in de toekomst zal lukken. Zal Ethias Finance over voldoende middelen beschikken om het kapitaal en de interesten terug te betalen en het verlies op die manier weg te werken? Om dat sluitend te maken, zal het resultaat behoorlijk moeten zijn. Dit betekent ook dat Ethias Finance de aandeelhouders niet direct een dividend zal kunnen uitkeren.

Volgens de minister stellen onze bestuurders ons in staat een actieve rol in de herstructurering van Ethias te spelen. Het lijkt me een goede zaak dat we die rol kunnen spelen. Ik zou hier graag nog iets meer over vernemen. Ik zou ook graag nog wat meer vernemen over de samenwerking tussen de gewesten en over de betrokkenheid van de Vlaamse overheid in de herstructurering en in die verschillende operaties.

Een van de conclusies van de commissie die het dossier van Dexia heeft opgevolgd, luidt dat de terugkoppeling door de bestuurders, onze vertegenwoordigers en de mensen die op een of andere manier een functie in die instelling vervullen op een optimale manier tot de uitwisseling van informatie zou moeten leiden. Het gaat dan om de commissaris of om de bestuurder. Ik wil het hier niet over de termen of over de verschillende functies van die mensen hebben. Het gaat om mensen met een link met een instelling. Op een bepaald ogenblik kan de politiek keuzes maken en richtlijnen geven. Het lijkt me in elk geval belangrijk dat we hier de vinger aan de pols houden.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, ik heb een materiële bemerking. Ik verwees daarjuist naar het businessplan van Ethias Finance. De minister zei dat het om het businessplan van Ethias ging. Het gaat echter wel degelijk over het businessplan van Ethias Finance. Ik heb daarvan via de nota, een Franstalige versie mogen ontvangen. Uiteraard is die ook gebaseerd op een businessplan van Ethias, maar ik verwijs wel degelijk naar het businessplan van Ethias Finance.

De heer Eric Van Rompuy: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik betreur de opmerking van de heer Diependaele die stelt dat in dit dossier partijpolitieke beschouwingen worden gegeven – alsof de christendemocratie Arco beschermt en de socialisten Ethias. *(Opmerkingen)*

Ik ontken dat formeel. We mogen blij zijn dat de federale investeringsmaatschappij nog een investering heeft willen doen, want uiteindelijk zitten wij daar ook voor 500 miljoen euro in. We hebben er dus belang bij dat de Ethiasconstructie overleeft. Het is al te gemakkelijk om de problemen af te wentelen op de anderen. Het is in deze situatie iets te gemakkelijk om de zwartepiet door te schuiven. De situatie is ontstaan in een specifieke context. De Dexia-affaire heeft iedereen meegesleurd. We hebben in verband met de Gemeentelijke Holding ook gezien dat het heel moeilijk is om afzonderlijke verantwoordelijkheden te omschrijven. Elkeen moet voor zijn eigen deur vegen, ook in deze Ethiaskwestie.

Ethias is een verzekeraar. De vraag is natuurlijk of het de taak is van de overheid om een verzekeringsmaatschappij te helpen. We kunnen ook de vraag stellen of het de taak van de overheid is om banken te beheren. Ik ben van mening dat dit niet de taak van de overheid is, maar nood breekt wet en we zitten hier ook weer met een situatie waarbij Ethias de gevolgen moet ondervinden van wat elders is gebeurd.

Niemand kan voorspellen wat de toekomst zal brengen. Dit is natuurlijk een andere situatie, de financiële situatie van Ethias is niet vergelijkbaar met die van de Gemeentelijke Holding, ze hebben zich op een andere manier ontwikkeld. Ik hoop op een goede evolutie op de financiële markten. In het schuldpapier dat ze hun bezit hebben, zitten nog een pak risico's. We moeten oppassen dat we niet te snel een aantal conclusies trekken en zwartepieten uitdelen in dit dossier.

Het is natuurlijk gemakkelijk om de vraag te stellen of men Ethias niet beter direct had ontmanteld. Een van de professoren over wie ik in de krant las – ik zal zijn naam niet noemen –, had het over “Ethias ontmantelen en opdoeken”. Ik meen dat dit iets te gemakkelijk is, rekening houdend met de situatie waarin zo'n instelling terechtgekomen is.

Een van de conclusies die ik er persoonlijk uit trek, is dat het niet de taak van de overheid is om in dit soort sectoren actief te zijn. Ik spreek nu niet namens mijn partij of namens de meerderheid. Ik denk persoonlijk dat dit geen kerntaak van de overheid is.

De heer Lode Vereeck: Wat is het standpunt van uw partij dan?

De heer Eric Van Rompuy: Dat moet u aan de vertegenwoordigers van mijn fractie vragen. We hebben niet over alles een gemeenschappelijk standpunt. Bij LDD trekt u wellicht allemaal aan één zeel en hebt u over elk dossier een standpunt.

De heer Lode Vereeck: Absoluut, één libertair standpunt.

De heer Eric Van Rompuy: Wij hebben de intellectuele vrijheid om hier een persoonlijke mening over te formuleren.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik vind het een beetje te gemakkelijk om te zeggen dat de overheid dit niet moet doen. Het is ook niet dat ik ervoor pleit, maar ik wil wel opmerken dat de overheid de ASLK en het Gemeentekrediet afgestoten heeft en OMOB heeft omgevormd, en dat we niet kunnen stellen dat vanaf dat moment de markt van de financiële sector verbeterd is. Bovendien is bij de overheid een massa knowhow verdwenen om bepaalde juiste inschattingen te doen.

In andere landen is men niet zo radicaal geweest, ook in andere Europese landen niet. We hebben alles afgestoten, we hebben de vrije markt laten spelen en we hebben ondertussen aan de belastingbetaler ontzettend veel waarborgen moeten vragen. We hebben heel wat

miljoenen zelf opnieuw moeten investeren en het eindresultaat is dat we opnieuw een staatsbank hebben, maar een die we opnieuw hebben moeten kopen.

Nu doen alsof het fout loopt van het moment dat de overheid ergens bij betrokken is, zet ik tussen haakjes.

De heer Eric Van Rompuy: Zo heb ik dat ook niet bedoeld. KBC is ook in moeilijkheden geraakt en daar was geen enkele overheidsbeheerder bij betrokken. Kunt u op termijn de vraag stellen wat de rol van de overheid is in deze sectoren? Moeten we daarin als overheid actief zijn op de gecorrigeerde markteconomie?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mijn belangrijkste vraag was welke bevriende instellingen deelnamen. PMV wordt inderdaad genoemd in de media, niet door mij. Ik zou willen weten over welke instellingen het gaat en ook welke andere projecten daardoor sneuvelen. Mijn grootste bekommernis is dat het geld van de belastingbetaler gebruikt wordt in zijn voordeel. U zweert trouwens heel dure eden, mijnheer Van Rompuy, maar die zijn voor uw rekening. Ik wil dat het geld van de belastingbetaler gebruikt wordt in zijn voordeel. Als er inderdaad geld van bevriende instellingen, welke dat ook mogen zijn, gebruikt wordt om Ethias te ondersteunen, en dat is geen kernsector in Vlaanderen, dan wil ik weten waarvoor het geld anders zou zijn gebruikt. Ik zal deze vraag zeker stellen aan de bevoegde minister, ik veronderstel dat het de minister voor het economisch overheidsinstrumentarium is.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, ik heb nog een punctuele vraag. De vier aandeelhouders hebben de comfort letter onderschreven. Heeft Ethias Gemeen Recht ook ingetekend op de obligatielening, net zoals het Waalse Gewest?

Dat weet u toch?

Minister Philippe Muyters: Neen, ik weet dat niet. Ik heb nog geen debriefing gehad van onze vertegenwoordiger in de raad van bestuur om de stand van zaken over al die elementen precies te kennen. Dat lijkt me niet zo verwonderlijk.

Ik wil toch nog eens benadrukken, mijnheer Vereeck, dat de Vlaamse overheid niet heeft ingetekend. Langs Vlaamse kant zijn er geen overheidsinstellingen, volgens de definitie van Europa, die ingetekend hebben: enkel markspelers hebben ingetekend. Degenen die hebben ingetekend, zullen dat gedaan hebben met kennis van zaken en op basis van een beslissing van hun raad van bestuur, dat heeft de heer Van Mechelen terecht opgemerkt.

De engagementen die werden aangegaan, maakten deel uit van de Europese verplichtingen, ook in het kader van de solvabiliteitsregels die daar zijn afgesproken in het midden van vorig jaar.

Uiteraard hebben de bestuurders regelmatig contact. Wij worden gedebriefd. Wel hebben we in aanloop van deze bespreking, onder meer over de comfort letter, effectief contact gehad.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: De minister heeft gelijk – ik heb dat ook al gezegd – dat als PMV die beslissing neemt, de raad van bestuur van PMV die beslissing neemt. We weten natuurlijk wie in de raad van bestuur van PMV zit. Bijvoorbeeld de kabinetschef van de minister-president speelt daar een niet-onbelangrijke rol. Het is ook altijd de politieke intentie geweest om ervoor te zorgen dat, in tegenstelling tot het verleden, er een duidelijk toezicht is op dergelijke overheidsvehikels. De band tussen de regering en PMV, die toch een beetje optreedt als de derde pijler, de derde opdrachtgever van de Gimv, is heel nauw.

Ik kan me wel voorstellen dat PMV verzocht werd om mee te doen, net zoals je dat bij wijze van spreken aan de LRM kunt vragen of aan de VMW of andere instellingen. Hier spelen opnieuw, wat ik daarnet in mijn eerste vraag stelde, verantwoordelijkheid en risicobeheer.

Sowieso is PMV een 100 procent dochter van de Vlaamse overheid, en is trouwens ‘gefund’ met de opbrengsten die we vroeger gegenereerd hebben van de verkoop van Gimvindus. Dat is geld van Vlaanderen, u nog bekend voorzitter. Ik denk dat we daar zorgzaam mee moeten omgaan. Ik ga ermee akkoord dat u zegt: wij hebben niets gedaan. Maar met alle respect, de regering weet perfect wat er gebeurt bij PMV want anders zou er iets fenomenaals zijn veranderd op twee jaar tijd, wat ik niet veronderstel.

Dus als PMV dit gedaan heeft, is dat toch op verzoek van, of in contact met, of in overleg met de Vlaamse Regering. We kunnen ons er toch niet vanaf maken met: dit telt niet, hier doen we niet aan mee. Zoals we ooit met de LRM hebben meegemaakt, als je daar dingen instrueert, dan wordt dat uitgevoerd en heb je er de verantwoordelijkheid voor.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik sluit me deels aan bij wat de vorige spreker zegt. Minister, met dit antwoord geraakt u echt niet weg. U kunt inderdaad verwijzen naar de juridische omstandigheden. U kunt zeggen dat het een instelling is die buiten onze consolidatieperimeter valt, dat het geen Vlaamse instelling is in de Europese definitie van het woord enzovoort. Maar ik verwacht van u geen juridisch antwoord, ik verwacht van u een politiek antwoord. Dat is toch de reden waarom uw partijgenoot de heer Diependaele hierop doorgaat.

Die 40 miljoen euro zijn wij dus kwijt, hé. Hij wil weten wat daarvoor gaat schuiven. Hoe u dat ook begrotingstechnisch en juridisch inkapselt en vormgeeft, uiteindelijk komt die beslissing hier terecht. Er moet iets schuiven bij PMV. Nogmaals, ik had van u een politiek antwoord verwacht en geen juridisch. Uiteindelijk komt die 40 miljoen euro op de boterham van de Vlaamse belastingbetaler via PMV of via projecten die schuiven.

Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag of er ooit een alternatief is bekeken, aangezien de finaliteit van de oorspronkelijke constructie is weggevallen.

De voorzitter: Mijnheer Vereeck, het antwoord daarop is neen. Er is geen alternatief.

De heer Lode Vereeck: Een laatste vraag is wanneer die debriefing plaatsvindt.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heren Van Rompuy, Kennes, Van den Heuvel, Diependaele, Van Dijck, Van Malderen en Sannen en door de heer Vereeck werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■